

MALACHIÁŠ

Úvod pre zvestovanie

Ján Henžel

Historicko-náboženské pozadie (450-430 prK)

Izaiáš (40-55) vykreslil návrat Izraelcov zo zajatia takými nádhernými farbami, že očakávali hneď začiatok mesiášskeho veku.

Hagesus a Zachariáš tieto nádeje ešte posilnili, že ak obnovia chrám, tak sláva Hospodinova príde dovedy nevídaným spôsobom (Ag 2:6-7; Zach 1:16-17; 2:1-13; 8:1-9:17).

Lenže chrám vybudovali, ale nebola to žiadna sláva:

Ezdráš(3:10nn) popisuje náladu takto:

10 Keď stavitelia kládli základy Hospodinovho chrámu, pozvali kňazov, aby sa postavili vo svojom rúchu s trúbami, aj levitov, synov Ásafa, s cimbalmi, aby velebili Hospodina podľa vzoru izraelského kráľa Dávida. 11 Striedavo chválili a velebili Hospodina spevom: Lebo je dobrý, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky nad Izraelom. Všetok ľud sa ozýval veľkým jasotom a chválil Hospodina, že bol položený základ Hospodinovho domu. 12 Mnohí z kňazov, levitov a rodových náčelníkov, tí starší, ktorí videli predošlý chrám, však veľmi nariekali, keď pred ich očami kládli základ tohto chrámu.

V ich očiach bol tento chrám ničím (Ag 2:3).

Namiesto pôvodného chrámu bol tento ako šopa.

Namiesto úrodnej krajiny tečúcej medom a mliekom ich postihla neúroda, chudoba a inflácia.

Chrám a bohoslužba sú obnovené, ale prevláda sklamanie až sarkazmus. Malachiášovým súčasníkom sa predchádzajúce proroctvá zdali ako krutý výsmech.

„Boh sa nestará o nás. Prečo sa máme my starať o neho?!“

Súčasník Ezdráša a Nehemiáša:

Zvrátený systém obetovania (Mal 1:6-2:9 zr. Neh 13:4-9, 30)

Porušovanie soboty (Mal 2:8-9; 4:4 zr. Neh 13:15-22)

Miešané manželstvá (Mal 2:11-15 zr. Ezd 9-10; Neh 10:30;13:1-3,23-37)

Zanedbávanie desiatkov (Mal 3:8-10 zr. Neh 10:32-39; 13:10-14)

Sociálne vykorisťovanie (Mal 3:5 zr. Neh 5:1-12)

Číslovanie kapitol/veršov

Rozdelenie textu do kapitol a veršov na konci Malachiáša nie je jednotné. Staršie preklady majú 4 kapitoly. Hebrejská biblia a niektoré novšie preklady (napr. SEP) pripájajú 6 veršov 4. kapitoly (4:1-6) na koniec 3. kapitoly (3:19-24).

Forma - Dišputa

(Rozprava viacerých účastníkov zameraná na vyjasnenie názorov na odbornú otázku; učená hádka; stredná časť reči obsahujúca dôvody pre rečníkovo tvrdenie a dôkazy, ktorými rečník vyvracia možné námietky (Slovník cudzích slov)

1. Prorokov/Boží výrok, ktorý je zároveň obvinením Izraela v tomto bode
2. Arogantná otázka, ktorá to spochybňuje
3. Prorokove dôkazy, ktoré potvrdzujú jeho pôvodný výrok

ZVESTĽ

Témy:

Hospodin Zástupov – vyskytuje sa 43,6% všetkých výskytov v SZ (Ag 31,6%, Zach 21,8%). Judsko nemá žiadnu armádu a navyše je drobnou krajinou v obrovskej Perskej ríši. Označenie „Hospodin Zástupov“ je označením otca na čele rodu a zároveň označením vojvodu na čele armády. Aj jedno aj druhé si vyžaduje náš rešpekt, úctu a poslušnosť. 1:11: *Od východu slnka po jeho západ moje meno bude veľké medzi národmi... Veľké bude totiž moje meno medzi národmi, vraví Hospodin zástupov.* Tento výrok ukazuje k mesiášskemu veku. Ľudia sa uspokojili s maličkým územím a obmedzenou spravodlivosťou, lebo mali obmedzenú predstavu Boha.

Kňazi - teologicky liberálni

- Morálne laxní
- Skorumpovaní

Ľud – zabudol na Božiu lásku a moc

- Bohu dáva len zvyšky
- Sexuálna morálka je nízka
- Nevidí význam slúžiť Bohu

Chrám – ľuďom sa mohol zdať v porovnaní so Šalamúnovým chrámom ako bezvýznamná šopa, ale Boh ho považuje za svoj dom, záleží mu na tom, čo sa v ňom deje, ba miluje ho. Ľudia preto nemôžu považovať svoje bohoslužobné úkony v ňom za bezvýznamné. Ako sa správajú v chráme, odzradľuje ich vzťah k samému Bohu.

Budúcnosť - Boží ľud uvidí porážku svojich nepriateľov a povie: *Veľkosť Hospodina siaha až za hranice Izraela (1:5).*

Dokonca nielen Izrael: *Od východu slnka po jeho západ moje meno bude veľké medzi národmi. Na každom mieste budú prinášať môjmu menu kalich a čistý obetný dar. Veľké bude totiž moje meno medzi národmi, vraví Hospodín zástupov (1:11).*

Deň Hospodinov bude hrozným súdom pre kňazov (2:3,13), ale aj dňom nádeje, lebo príde posol zmluvy (3:1-5). Bude jasné rozlíšenie medzi tými, čo slúžia Bohu a tými, čo mu neslúžia.

O čo teda Malachiášovi ide:

Hospodin ich stále miluje a zachováva svoju zmluvu s nimi (1:1-5), ale vyžaduje si úctu, rešpekt a vernosť (1:6). Kňazi aj ľud ho znevažujú svojou povrchnou bohoslužbou, manželskou nevernosťou (2:10-16), sociálnou nespravodlivosťou (3:5) a hrubými slovami hraničiacimi s rúhaním (3:13-14).

Hospodin pozná tých, čo sa ho boja, aj tých, ktorí sa ho neboja. Preto ich volá k návratu (3:7) – inak dopadne na nich jeho kliatba.

Kniha končí slovami o súde, preto si vyžaduje pozornosť každého, kto ju číta.

Hlavná myšlienka:

Veľký Kráľ (1:14) príde nielen súdiť svoj ľud (3:1-5; 4:1), ale ho aj obnoviť a žehnať (3:6-12; 4:2) (NIV Study Bible)

Božia zmluva lásky stále do dôsledkov platí

Hospodinova výzva k obnove zmluvnej vernosti

Duchovný profil rezignujúcej, ľahostajnej cirkvi:

Štruktúra

1:1 Nadpis: Hospodin má pre nás zvest.

A 1:2-5 Hospodinova verná láska k svojmu vyvolenému ľudu (1:2-5)

Reagujme na Božiu lásku!

Strata istoty /Božej lásky/

B 1:6-2:9 Výzva milovať Hospodina ako Otca a Kráľa

Buďme autentickí!

Strata bázne

C 2:10-16 H. súd nad nevernými

Buďme verní!

Strata vernosti

**2:16: Dajte teda pozor na seba,
nespreneverujte sa.**

C' 2:17-3:5 Hospodinov Deň súdu

Dôverujme Božej spravodlivosti!

Strata trpezlivosti

B' 3:6-12 Výzva na návrat k pravej bohoslužbe

Dôverujme Božej vernosti!

Strata obetavosti

A' 3:13-21 Výzva k službe Hospodinovi

Urobme si inventúru!

Strata zbožnosti

3:22-24 Záverečná výzva:

Pamätajte na H. zákon, ktorý prišiel – dôraz prvých 3 dišpút

Pamätajte na H. deň, ktorý príde – dôraz druhých 3 dišpút!

Malachiášov príspevok k biblickému zjaveniu:¹

1. Božie vyvolenie národov (1:2-5) sa stalo základom pre Pavlov koncept zvrchovaného vyvolenia Izraela – pravého Izraela, Cirkev – zpomedi národov zeme (Rim 9-11, zvlášť 9:13).
2. Súd nad kňazstvom (1:6-2:9) predjíma Kristovo prevzatie kňazskej úlohy (Heb 7-8).
3. Nevyhnutnosť prinášať dokonalé obete (1:6-2:9) sa často objavuje v NZ, zvlášť v Heb 9-10.
4. Odsúdenie rozvodu z dôvodu averzie (2:10-16) predjíma Ježišovo odsúdenie tejto praxe v Mt 19.
5. Dôraz na neprijateľnosť zmiešaných manželstiev (2:10-16) podčiarkuje učenie Pentateuchu a predjíma podobný dôraz NZ (1Kor 7; 2Kor 6).
6. Úloha prichádzajúceho Mesiáša, ktorý očisťuje svoj ľud (2:17-3:5) sa uskutočňuje v NZ (2Kor 6:14-18; Flp 4:8; 1Jn 3:3).
7. Dvojitý koncept Dňa Hospodinovho, ktorý prináša očistenie a oheň, ale aj čas veľkej radosti a odmeny pre verných (2:17-3:5; 3:13-24) dopĺňa koncept prorokov, ktorí ho opisujú ako tmú, mračno, vojnu a pod.
8. Malachiášova výčitka pre neodvádzanie desiatkov, čo považuje za okrádanie Boha (3:6-12) dôrazne podporuje biblické učenie, že podporovať Pánovo dielo je svätou povinnosťou (Sk 5:1-11; 2K 8-9).
9. Dôraz na zachovávanie Mojžišovej zmluvy (3:22) na jednej strane zdôrazňuje zvesť prorokov a zároveň predjíma Kristovo dielo, ktorý naplnil zákon tak, že nová zmluva môže byť uvedená pre nový ľud.
10. Veľký kontrast medzi osudom spravodlivých a zlých (3:13-24) dodáva hĺbku biblickému učeniu o súde, najmä v NZ.
11. Predpoveď služby druhého Eliáša (3:23-24), ktorá sa splnila v Jánovi Krstiteľovi (Mt 11:14) je jedinečným prorockým slovom, ktoré poskytovalo nádej a varovanie pre verných 5 storočí, ktoré uplynuli medzi érou klasických prokov a uvedením novej zmluvy.

¹ Podľa STUART, Douglas Malachi. In McComiskey, Thomas, ed. *The Minor Prophets; An Exegetical and Expository Commentary vol. 3*. Grand Rapids: Baker Books, 2003, s. 1256-1257.

Prečo MY ideme študovať knihu Malachiáša?

1. Ani my nie sme (ateisti) modlári, ale aj my
 - a/ strácame istotu, lebo pochybujeme o Božej láske
 - b/ strácame vernosť, lebo sa domnievame, že Bohu na tom veľmi nezáleží
 - c/ strácame trpezlivosť so svojimi partnermi, lebo Boh sa nakoniec aj tak postará
 - d/ obetujeme iba zvyšok (peňazí, času, pozornosti...), lebo Bohu aj to stačí
 - e/ strácame zbožnosť (úctu a rešpekt pred Bohom), lebo sa nám zdá, že z toho nič nemáme
2. Lebo to, čo hovoril Hospodin svojmu ľudu pred 1. príchodom Krista, to hovorí aj nám pred 2. príchodom Krista:

*1:1-2a: Hospodinovo slovo Nitranom prostredníctvom Malachiáša:
Milujem vás...*

2:16b: Dajte teda pozor na seba, nespreneverujte sa.

3:22: Pamätajte na Hospodinovo slovo, ktoré prišlo

3:23: Pamätajte na Hospodinov deň, ktorý prichádza!